

FF FM (FARFARS FARMOR)
ANNA GRETA JÖNSDOTTER 1789 – 1882

HADE TOLV SYSKONBARN

DEL ETT:
BRODERNS BARN

Alf Gunnarson

2020

FÖRORD

Anders Peter Carlsson i Mossebo (FF F)
och hans syskon hade tolv kusiner, på sin
mors sida, sju i Backgården, på gränsen mellan
Västergötland och Närke och fem i Espsäter,
några mil in i Närke.

Det kan vara intressant att följa dessa ett
stycke på var och ens livsresor.

December 2020 / alf

SLÄKT PÅ LÅNGT HÅLL ELLER KORT HÅLL?

De sju personer som finns
i denna sammanställning är farfars fars kusiner.

Maja Greta Johansdotters syskon i Backgården var
således Anders Peter Anderssons morbror och moster
och deras söner och döttrar var lika mycket släkt med farfar,
Carl Andersson i Mossebo, som till exempel Kalle Weckström i
Almby är släkt med Christer Gunnarsson i Bunkeflostrand
eller – om det framstår som enklare: Siri Johansson i
Neuchâtel med Christine Gunnarsson i Paris.

MAJA GRETA JOHANSDOTTER – FÖDD 1819 I BACKGÅRDEN

Unga Maja Greta Jönsdotter från Backgården blev piga hos Lars Larsson och Katrina Hansdotter, i Finnefallets rote, år 1837.

FAMILJEN JÖNSSON I BACKGÅRDEN GICK ÖVER GRÄNSEN Flyttade till Humletorp i Hova socken år 1839

Hon blev piga i Laåsen, hos Erik Eriksson och Stina Cajsa Carlsdotter 1841
Hon flyttade till Herrängen och tjänade hos Johannes Jönsson och Eva 1841
Johansdotter i två år, varefter hon återvände till Laåsen (samma ställe). 1843
Så styrde hon kosan till Fagersand och var hos Lars Olof Olofsson och 1846
Anna Johansdotter ett år.
Nästa anhalt: Västerhåljatorp, två år hos Magnus Carlsson och Cathrina 1847
Eriksdotter och två år hos Lars Nilsson och Anna Maria Andersotter.
Därefter bar det iväg till Sörgården i Bjerke. Anders Gustaf Eriksson och 1851
Stina Cajsa Olofsdotter var henne arbetsgivare i fem år. Sedan flyttade 1856
hon till Adam Eriksson och Eva Stina Carlsdotter, på Nolgården i
samma by.

P. Maja Greta Johansdotter Jönsson. 1819 3-2-4 56 p. 567 *Haft oäkta barn*

Haft oäkta barn står det. År 1858 återvänder Maja Greta till Sörgården 1858
i Bjerke (samma ställe som tidigare) och 1860 flyttar hon till Nolgården 1860
i Storhult och drar vidare till Grimstorp efter tre år (omöjligt att läsa 1863
ut hos vilka i Storhult och Grimstorp).

År 1864- 65 tjänar Maja Greta hos Carl Magnus Jansson och Anna Stina 1864
Andersdotter i Segolstorp, Älgårås socken och därefter åter till Hova, 1865
den här gången till Guntorp. 1866

Adam Olofsson och Stina Johansdotter var hennes arbetsgivare i
Guntorp. Hon stannade där ett bra tag eller närmare bestämt till år
1871, då hon flyttade till änkan Britta Kajsa Pehrsdotter (75) i Nolkvarn 1871
och blev hennes piga.

Maj Greta blev kvar i Nolkvarn och avled där kort före sin 72- årsdag. 1892

Nolkvarn på den moderna kartan.

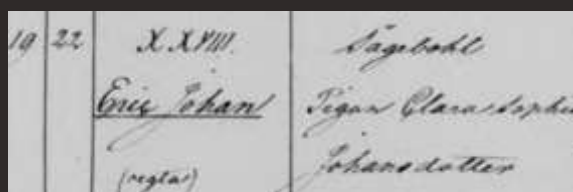
CLARA SOPHIA JOHANSDOTTER – FÖDD 1823 I BACKGÅRDEN

Hon fyllde sexton år i april och flyttade med familjen till Humletorp i 1839
Hova socken i september, men vände tillbaka redan efter en månad, för
förbi barndomshemmet i Backgården, till Viby socken i Närke.

Anmärkning: För och för – vad för hon med? Hon förflyttade sig troligen till fots.

Pelltorp hette gården och den brukades av Sven Jansson och Brita
Nilsson, båda sextio år gamla. Clara Sophia är ju fortfarande ett barn,
sexton och ett halvt år. Hårda bud!

Två år senare fick Clara Sophia plats som piga hos Lars Larsson (26) och 1841
Britta Pehrsson (33) i Sågebol. Där föddes den nittonåriga tjänarinnan
en son, Eric Johan, i juli månad 1842. 1842

På hösten samma år hamnade Clara Sophia och hennes lille son i Moen 1842
nr 2, hos P. G. Nilsson och Maria Pehrsson.

Clara Sophia (20) gifte sig med torparen Johan Ersson (26) i Gropetorp 1843
(Gropbron).

Vi befinner oss i Närke: Viby socken, Skäfvads rote.

Namn	Född	Ställe /Socken
Johan Ersson	1817	Viby
Clara Sophia Johansdotter	1823	Finnerödja
Erik Johan	1842	Viby
Erland	1847	"
Sophia	1851	"
Clara Gustava	1854	"
Johanna	1858	"
Carl Oskar	1861	"
Amanda Charlotta	1867	"

Familjen flyttade från Gropetorp till det lilla hemmanet Jansberg, på 1861
Hässelbergs ägor och där stannade Johan och Clara Sophia resten av
sina liv, medan de såg sina barn lämna hemmet, alltefter de blivit vuxna.

Johan Ersson levde till år 1896 och Klara Sofia (som hon efter tidens 1896
sed dåmera stavades) levde till år 1902. De var båda 79 (nästan 80) år 1902
fyllda när de lämnade jordelivet.

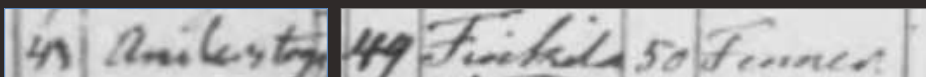

Viby kyrka med omnejd.

ANNA CAJSA JOHANSDOTTER - FÖDD 1826 I BACKGÅRDEN

Sjutton år ung lämnade Anna Cajsa hemmet i Humletorp och anställdes 1843 som piga på ett ställe som inte går att tyda:

Så var hon åter skriven i Humletorp, efter att ha varit piga i Finkila, hos 1849 Lars Jansson och Maja Stina Andersdotter.

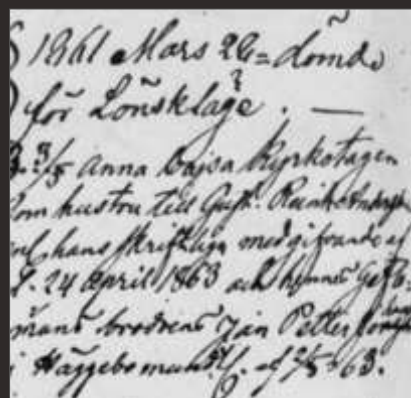
Hon flyttade till Nolkärret, nära Slottsbol, i Finnerödja socken. Där fanns 1850 en änka: Maja Stina Abrahamsdotter (64) och hennes dotters familj, änkans måg Lars Larsson (34), änkans dotter Stina Andersdotter (28) och en hopar barn.

Änkans son, Gustaf Reinhold (33), återvände till Nolkärret och denne 1857 blev Anna Cajsas make. Fast det blev han inte, ser jag. Hon blev hans piga och barnaföderska.

LÖNSKALÄGE I NOLKÄRRET Tre oäkta ungar och fler att vänta

Gustaf Reinhold och Anna Cajsa blev dömda för lönskaläge år 1861.

Anna Cajsa blev kyrkotagen år 1863. Vill man försöka förstå innebörden av denna rit rekommenderas googling på ordet.

På nästa sida presenteras familjen, när det gått några år.

NOLKÄRRET OMKRING ÅR 1880

Namn	Född	Ställe /Socken / Kommentar
Gustaf Reinhold Andersson	1824	Finnerödja
Anna Cajsa Johansdotter	1826	Finnerödja
Gustaf	1851	
Anna Stina	1854	
Wictor	1860	Han avled 1864
August	1863	
Wilhelmina	1866	Hon avled 1866
Augusta	1867	
Amanda Lovisa	1871	

Höradsekonoms karta från omkring år 1880,

Så följde den vanliga visan: Åren gick. De barn som överlevde de tidiga barndomsåren växte upp och lämnade Nolkärr och Slottsbolet. Någon hamnade i Närke, någon i Hova och någon i Amerika.

Gustaf Reinhold och Anna Cajsa bodde kvar i Nolkärr. Han avled där år 1896 och hon avled år 1907 (i Möstekärret).

1907: året då Gustaf V tog vid efter Oscar II.

JAN PETER JOHANSSON – FÖDD 1829 I BACKGÅRDEN

Det är svårt att läsa ut något om Jan Peters ungdomstid. Jag ser en notering om Valaholm och där fanns ju drängar och pigor i legio, hos statsrådet och statsrådinnan Waern. Han kan ha varit en i den mängden.

Det var vår och han var 26 år och gifte sig med en jämnårig dam från Råda 1855 (oklart vilken Råda församling), Gustava Wilhelmina Gustafsdotter:

Dr. Jan Peter Johansson, Valaholm. Född 1829 26 19/11. Gustava Wilhelmina Gustafsdotter, Råda. Född 1829 26 19/11.

De fick en dotter, Maria Lovisa, samma sommar och familjen utökades med 1855
två döttrar till, Anna Gustava (1861) och Wilhelmina (1864). Lilla Maria Lovisa 1861
avled i sitt femte levnadsår, 1864

Familjen bosatte sig i Häggeboda (Gårdsjö rote) i slutet av sextiotalet. 1868
Dottern Anna Gustava (14) avled där. 1875

Dottern Wilhelmina gifte sig med soldaten Johan August Bredén i Brestorp år 1887:

N: 1185 Sold. Johan August Bredén	66 $\frac{24}{4}$	Hofva	87	v. p. 685	86
H: Wilhelmina Jansdotter	64 $\frac{23}{12}$	Tom	$\frac{23}{12}$	v. p. 705	87
D. Maria Wilhelmina	88 $\frac{21}{6}$	Tom		v	
D. Anna Judit	90 $\frac{11}{7}$	Tom		v	
D. Gustava Maria	93 $\frac{15}{9}$	Tom		v	

Det föddes tre döttrar på soldattorpet (1888- 93).

Föräldrarna flyttade till Nolkvarn år 1891 och vi läste på sidan 4 att Jan Peters storsyster, Maja Greta Johansdotter, bodde där. Hon avled dock året efter (1892).

Gustava Wilhelmina avled i Nolkvarn år 1902 och änkemannen, Jan Peter Johansson, flyttade till Spångebrokarr, vid Åstorp år 1904. Varför det? Jo, där hade han sin dotter Wilhelmina och svärson, numera f. d. soldaten, Johan August Brodén. Jan Peter Johansson avled där år 1910.

Brestorps knekboställe kan ses uppe t. v. Mellan Brestorp, Gastorp och Fagerlid finns rester av Fagerlids medeltida kyrkplats (Häradsekonomisk karta från o. 1880).

BRITTA STINA JOHANSDOTTER - FÖDD 1832 I BACKGÅRDEN

Hon var 16 år och fick plats i Bjerke (Sörgården) hos Lars Gustaf Jansson och Gustava Gustavsdotter. Hon flyttade till Nolgården samma år (kan ej se var).
 Hon var tre år i Västerhåljatorp - både på Östergården och Västergården.
 Brita Stina flyttade till Tomten i Älgårås socken (komministergården).
 Åter till Hova socken. Var i Maen, hos Jan Jansson och Stina Lisa Helsing.
 Till Hulan, där Olof Jansson och Lena Persdotter var hennes arbetsgivare.
 Till Anderstorp, där hon betjänade Johannes Andersson och Cathrina Olofsdotter.
 Flyttade till Laggåsen - Erik Eriksson och Cajsa Carlsdotter.
 Efter tre år, tillbaka till Anderstorp - oklart hos vilka.
 Britta Stina hade flackat runt i tolv år men i september månad gifte hon sig med drängen i Hederna, Adam Olofsson som var son till skomakare Olof Jansson och Stina Svensdotter i Ängen, Laåsa rote.

Mr. Adam Olofsson, Hederna 26.9.1860
 p.m. Britta Stina Johansdotter, Ängen 26.9.1860

Det var då på tiden att de gifte sig, tänkte väl prästen, eftersom de redan hade två barn tillsammans, en oäkta treårig dotter - Christina - och en dito son (i vaggan) - Pehr Gustaf.

Det bör observeras att jag använder Kyrkans språkbruk. Äkta barn föddes inom äktenskapets ram. Övriga betraktades som oäkta ungar. Fy skäms, Kyrkan.

Britta Stina och hennes numera *äkte* make bosatte sig så småningom vid Rättaretorp eller Tivedsbron.

Namn	Född	Ställe /Socken
Adam Olofsson	1826	Hova
Britta Stina Johansdotter	1832	Finnerödja
Christina	1857	Hova
Pehr Gustaf	1860	"
Maria Regina	1862	"
Carl Johan	1864	"
Lars August	1866	"

År 1864 flyttade familjen till Guntorp, i Södra Bjerke rote. Den yngste - Lars August - föddes där. Så hände det som inte fick hända: Modern i familjen - Britta Stina Johansdotter (34) - avled.

9. 15. 1. Hemmesbr. hustru Britta Stina Johansdotter i Guntorp 34. 6. 15. Gift.

År 1871 avled elvaårige sonen Pehr Gustaf.

År 1872 gifte änkemannen (46) om sig med den jämnåriga änkan Lotta Olofsdotter från Kvarntorp. Adam Olofsson och hans barn flyttade dit (till Kvarntorp) år 1873.

Fjortonåriga dottern Maria Regina avled år 1876

Även den här familjen skingrades, så som familjer alltid har, när barn blivit vuxna och flyttat bort. Adams son, Lars August, kom till fadershuset år 1885 och stannade ett år innan han drog vidare till Stockholm.

Lotta Olofsdotter (61) – Adams hustru – avled år 1887.

Adam Olofsson flyttade till Lilla Hederna år 1888 och vidare till Nolkvarn 1890. Där var hans svägerska, Maja Greta Johansdotter, bosatt (sidan 3). Men hon avled två år senare. Adam Olofsson flyttade igen 1893, till Buren. År 1900 flyttade han slutligen till Fattighuset, där han avled två år senare, 76 år gammal.

Två bilder (från digitalt museum) med anknytning till Hova (färglagda här och nu) :

Kvarn i Hova.

Vykort från 1904. Kreaturshandlare från Närke är på väg till stormarknad i Hova (enligt Alla Thylén).

CARL JOHAN JOHANSSON - FÖDD 1835 I BACKGÅRDEN

Denne djärve yngling (17) drog iväg till Udenäs, står det i Hova församlings 1852 utflyttningsbok (det står dock inte att han var djärv - det är min slutsats).

Efter timmar av resultatlöst sökande efter C. J. i Udenäs Inflyttningsbok prövade jag den nybildade socknen/ församlingen Tived i stället och där blev det napp.

Carl Johan Johansson blev dräng i Undenebotten (Undensbotten), hos Anders Persson och Stina Persdotter.

Efter ett år flyttade han vidare till Lilla Hägebo, där Anders G. Jakobsson 1853 och Clara Sophia Johansdotter blev hans arbetsgivare, Det var en mycket ung familj, med en knappt född son, som fick heta Carl Johan (troligen inte efter drängen - men i alla fall) ☺ .

Två år senare flyttade hela den lilla familjen, inklusive tjugoårige drängen 1855 Carl Johan Johansson, till Björsgård i Finnerödja socken.

En tragisk händelse för familjen Jakobsson år 1855. Ni förstår ju av den här noteringen:

ihjällegad af morren 14/2=55.

De förlorade sitt spädbarn, sonen Alexander (6 månader)

Carl Johan flyttade till Askersund, Lomtärn i Tiveds rote och var anställd av 1856 Abraham Ersson och Anna Cajsa Andersdotter. Senare i Axelby, hos Anders G. Andersson och Anna Stina Jakobsdotter.

Till Eskilstorp - hos Eric Gustaf Andersson och Anna Stina Nilsdotter 1857

Till Hova: Humletorp, varifrån han gett sig iväg i sin ungdom (1852). 1861

1835 4/4 Apr. 52 589

70 Carl. J.

En gåta att lösa igen: Vad står det? Svar: *Serskild Förteckning*

1870

Carl Johan Johansson finns på en särskild förteckning och han har vistats i Uppsala 1872- 73 och flyttade till Gävle 1873.

Serskild Förteckning			
Personens namn, ålder, ort, yrke och utgångs- (föddort, adress och ålder, utgångs ort, adress, ålder, utgångs- ort, adress, ålder)	Födelse-		Förelid
	År	Ålder	
Carl Johan Johansson	1835	38 år	1873

Fräjd och särskilda anteckningar.	Flyttat	
	till (socken i län, stad el. pag. i hus- förhåndsoken).	År, mån. o. dag.
Arbetade vid Uppsala - Hög- skolan, 1872-73. Flyttade till Gävle 1873. Flyttade till Uppsala 1874.	Gävle	25 11

Carl Johan Johansson bodde på Öster i Gävle (tionde roten - nr 178) och kallades *arbetare*. Där fanns familjer och ensamma människor i alla de yrken. Man skulle vilja veta var han arbetade men det framgår inte av husförhållsanteckningarna.

År 1880 har han flyttat från nummer 178 till 148 och där bor han kvar år 1886. Året efter hände det något: Carl Johan flyttade till nummer 109 och där är han inte längre ensam.

Den gamle ungkarlen (52) gifte sig med tjugotreåriga Elma Johanna Cathrina Pettersson och inte nog med det: de fick en son, Carl Helmer, i juli 1887. Året efter föddes deras son Johan Axel och år 1891, dottern Fanny Lovisa Kristina.

Nu var de fem i familjen och bodde kvar på samma adress. Man kan ana att det var trångt i deras lägenhet. Jag skulle så gärna vilja skriva ut en gatuadress men sådan förekommer inte i husförhörssammanställningarna.

De bodde i Vreten, nummer 172 och deras grannar var bryggare, utkörare, rörläggare, järnbärare, brädgårdsarbetare, handelsresande, snickare, murare, skomakare, sjöman, mekaniker, sömmerska, gårdsägare och arbetare (utan närmare beskrivning) samt en ogift dam med två barn. Familjerna hade i regel två, tre, fyra eller i något fall fem barn. Där fanns också någon enstaka dräng och enstaka piga.

Vreten (Wreten), på Söder i Gävle) - ett par bilder därifrån (av senare datum):

Karl Johan Johansson	35	4	Kommisarie	1897
M ^{rs} Elma Johanna Cathrina Pettersson	43	20	Hjuse	1897
S. Karl Helmer	87	4		
S. Johan Axel	88	24		
S. Fanny Lovisa Kristina	91	24		
S. Georg Ferdinand	93	24		
S. Georg Ferdinand	95	24		

Familjen flyttade norrut (inom staden) och bodde på nr 57, där de fick två barn till.

T. v: Karl J. Johanssons familj år 1895. Är de männe fulltaliga?

Nej, familjen var inte fulltalig. Det blev fyra barn till: Helge Alexius (1897), Per Georg (1900), Nils Otto (1902) och Anny Ellen Katarina (1904). Carl Johan kallades dåmera stadsarbetare och det kan säkert översättas till kommunalarbetare.

Ovanstående församlingsbok sträcker sig från 1896 till 1920 och det passar bra (höll jag på att skriva och skrev), eftersom Karl Johan Johansson avled det sist nämnda året. Han blev 85 år gammal.

Johansson Carl Johan	35 7/8	Småroja	27 1/2	20 1/2	1
Anders Johan Holmström	63 1/2	Gävle	20 1/2	5 7282	20
J. Hans Holmström	97 1/2	do		14822	1535
J. Johan Axel	88 1/2	do		21 746	9
J. Bengt Larsson	91 3/4	do		5 1370	16
J. Bengt Larsson	95 1/2	do			2974
J. Helge Axel	97 1/2	do			114
J. Per Bengt	100 1/2	do			29
J. Nils Otto	102 1/2	do			
J. Bengt Larsson	104 1/2	do			

Den olyckligt lottade Johan Axel placerades år 1898 på ett hem för sinnesslöa. Änkan och de söner och döttrar som inte redan lämnat hemmet flyttade åt olika håll efter makens/ faderns frånfalle.

Här lämnar jag Carl Johan Johansson efterlevande. Hans livsresa började i Backgården år 1835 - fortsatte till Höva socken, när han var fyra år - gick till Tiveds socken, när han var sjutton - fortsatte till Askersund, Uppsala och Gävle, där han tillbringade uppemot femtio år.

Gävle. En modern bild av gamla kvarter.

LOVISA JOHANSDOTTER - FÖDD 1838 I BACKGÅRDEN

Hon var sjutton år och flyttade till Valaholm, där hon blev en i mängden 1855
 Tjugo år fyllda (snart tjugoett) fick hon en son som döptes till Lars Johan 1859
 Hon flyttade till Hederna ett år senare. Även där fanns det tjänstefolk i alla 1860
 de åldrar.
 Tjugoåtta år gammal gifte hon sig med husaren August Eriksson Göthe från 1866
 Flistads socken (skattegården Göthlunda).

Husarer, uniformerade år 1840 (t. v.) och 1860 (t. h.).

HUSARBOSTÄLLE NR 83, UNDER SKATTEGÅRDEN GÖTHLUNDA I FLISTAD SOCKEN

Namn	Född	Ställe /Socken
August Eriksson Göthe	1841	Kvarnherrtorp, Hova
Lovisa Johansdotter	1838	Backgården, Finnerödja
Lars Johan	1859	Hova
Anna Lovisa	1866	"

Anna Lovisa avled år 1867.

Familjen flyttade till Ramundeboda socken år 1868. August Eriksson Göthe blev stationskarl på Laxå station.

De fick en son: Gustaf Herman (1868).

De fick en dotter: Hulda Erica (1871).

Familjen flyttade till Kristinehamn år 1872. August blev konduktör. De bodde först på Nya Kyrkogatan och flyttade senare (1873) till stadsdelen Karlslund.

De fick en dotter: Thekla (1874). De flyttade till Tegelslagaregatan 1874.

Familjen flyttade till Arvika år 1875. De bosatta sig på järnvägsstationen.

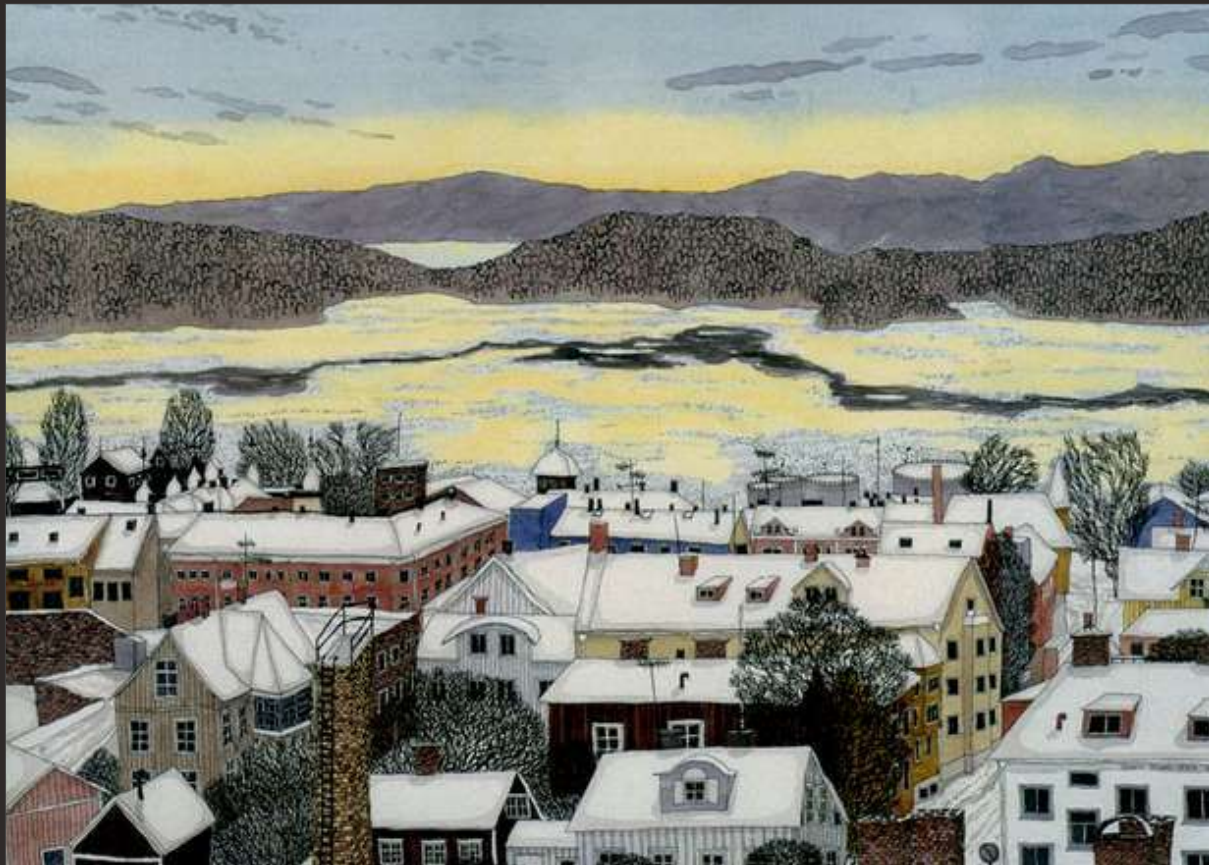
De fick en son: Karl Axel Valfrid (1876). De fick en nittonårig piga från Hova, Kristina Adamsdotter, samma år. De fick en son, Thure Emanuel (1879) och en dotter, Tekla Amalia (1880).

År 1884 avled August Eriksson Göthe i sitt fyrtiofjärde levnadsår. Änkan Lovisa Johansdotter (46) och hennes hemmavarande barn, Hulda Erika (13), Karl Axel Valfrid (8) och Tekla Amanda (4) flyttade då från järnvägsstationen till ett område som kallas Paradisgården.

Paradisgården i Arvika. Tidigt 1900- tal (färglagda här och nu)

En bild från nutiden, med följande bildtext: *Jessica Stuart Beck: Vinterbild. Paradisgården är den mörkt röda under det svarta trädet.*

Lovisa Johansdotter, gift Göthe, avled 26 mars år 1901 i en ålder av 63 år. Hennes döttrar stannade kvar i Arvika och sonen emigrerade till Amerika.

Vad passar nu bättre än att hämta några sköna järnvägsbilder från Kristinehamn och Arvika? De är inte riktigt så gamla att de matchar August Eriksson Göthes tid men inte långt ifrån.

Bilderna är från Stig Lundins hemsida och Järnvägmuseet (färglagda här och nu).

Som om inte detta var nog: det är ju faktiskt en gammal järnvägare som gjort den här sammanställningen. Det här fotot – varav det ena är spegelvänt – togs i en automat på Stockholms Central en natt klockan halv två. Allt var stängt. Jag var i tjänst och man var ålagd att kolla hallen. En lokalvårdare bonade golvet med en elektrisk maskin. Det var bara han och jag i den stora hallen och jag minns hur det ekade, när jag – på stålskodda klackar – gick på det nybonade, stenhårda golvet med den där knappt torra foto- remsan i handen.

Mariestad den 21 december 2020 / Alf